

Byggherre på et skogsveiprosjekt

Illustrasjon av Jenny Torke, Skogkurs

Vladimir Matic

Skogforvalter i Lofoten og Vesterålen

www.arktiskgran.no

Skal dere få utført bygging eller ombygging av skogsvei, eller skal få utført arbeid på veien ut over det som regnes som regelmessig vedlikehold?

Da vil du som veieier eller formann i et veilag regnes som Byggherre, og du må forholde deg til byggherreforskriften.

Meddet får du et ansvar med å bidra til å ivareta sikkerhet, helse og arbeidsmiljø for de som jobber på prosjektet ditt.

Bygging av landbruksvei kommer inn under bestemmelsene i **Byggherreforskriften**. En Byggherre har en plikt til å følge den.

Byggherreforskriften

Forskriftens formål er å verne arbeidstakerne mot farer på arbeidsplassen.

Dette gjøres ved at det tas hensyn til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser i forbindelse med planlegging, prosjektering og utførelse av bygge- eller anleggsarbeider.

Ved å ta ansvaret som byggherre på alvor, vil det kunne forhindre forsinkelser og økte kostnader.

Det hjelper deg å forebygge skader, ulykker og død, og du slipper å få vedtak om pålegg.

Om du ikke følger forskriften, kan du få straff i form av bøter eller fengsel.

Når inntreer forskriften?

Forskriften gjelder for enhver arbeidsplass hvor det utføres midlertidig eller skiftende bygge- eller anleggsarbeid.

Bygging og ombygging av en skogsvei defineres som et anleggsprosjekt, mens faste installasjoner som for eksempel en bru vil defineres både som et bygge- og anleggsprosjekt. I begge tilfeller gjelder byggherreforskriften.

For rutinemessig vedlikehold av skogsveien gjelder ikke byggherreforskriften, men ved f.eks. utskifting av stikkrenner / kulverter kan forskriften allikevel gjelde. Omfattende vedlikeholdsarbeid som opprusting faller vanligvis inn under byggherreforskriftens bestemmelser.

Byggherren skal gjennom hele prosessen sørge for at:

- * hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplassen blir ivaretatt.
- * pliktene som er pålagt de prosjekterende, arbeidsgiverne og enmannsbedriftene i denne forskriften blir gjennomført.
- * det legges til rette for nødvendig dialog og samhandling mellom prosjekterende, arbeidsgivere og enmannsbedrifter for å sikre at hensynet til arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø blir ivaretatt ved prosjektering og utførelse av bygge- eller anleggsarbeider.

Hva er en byggherre?

En byggherre er den som bestiller og betaler for å få utført et bygge- eller anleggsarbeid.

For skogsbilveier er det som regel grunneier, en som forvalter en eiendom, eller et veilagleder som har byggherrerollen.

Det er byggherrens ansvar at forskriften blir innfridd.

Byggherren har ansvar for at hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø blir ivaretatt.

Byggherren har det overordnede ansvaret for å utarbeide en SHA-plan (plan for Sikkerhet, Helse og Arbeidsmiljø).

Forhåndsmelding

Når omfanget på prosjektet er over 15 virkedager eller over 250 dagsverk skal det sendes inn forhåndsmelding til **Arbeidstilsynet**. De skal ha en oversikt over alle pågående bygge- eller anleggsprosjekter.

Om nye virksomheter blir engasjert under byggingen, skal forhåndsmeldingen oppdateres, men det er ikke krav om å sende en oppdatert forhåndsmelding.

Den siste versjonen av forhåndsmeldingen skal være synlig på bygge- eller anleggsplassen.

Hvordan å registrere en forhåndsmelding:

Forhåndsmelding til Arbeidstilsynet

1 Arbeidstilsynet.no -
søk opp *forhåndsmelding*

2. Start tjenesten i fanen
inne på altinn.no

- Fyll inn skjema
- Send inn

The screenshot shows the Altinn web portal interface. At the top, there is a navigation bar with the Altinn logo and the user's name 'BRÅTHEN MARTIN' and a 'Logg ut' button. Below the navigation bar, there is a breadcrumb trail: '< Til innboks' followed by 'Innsending: anleggsarbeid'. The main content area is titled 'Forhåndsmelding av arbeidsplass hvor det utføres midlertidig eller skiftende bygge- eller anleggsarbeid, Tårnvegen 41, 2380, veianleggVedlikehold'. The form is currently in the 'Innsending' step, as indicated by the progress indicator '1. Utfylling > 2. Innsending > 3. Kvittering'. The form title is 'Forhåndsmelding av arbeidsplass hvor det utføres midlertidig eller skiftende bygge- eller anleggsarbeid, Tårnvegen 41, 2380, veianleggVedlikehold'. The form is currently in the 'Innsending' step. A red box highlights the 'Send inn' button at the bottom right of the form.

3. Du får kvittering fra Altinn - meldeplikten er oppfylt

Sette bort eller gjøre jobben selv?

Pliktene som byggherre kan settes bort:

Pliktene som forskriften pålegger en byggherre, kan byggherren sette bort til en byggherrerepresentant.

Byggherres representant skal ha nødvendige kunnskaper for å sikre at oppgavene blir ivaretatt på en forsvarlig måte (byggherreforskriftens § 16 fjerde ledd). Byggherren må vurdere og dokumentere rollekonflikt for sin representant i prosjektet.

Byggherren har alltid det overordnede ansvaret for at forskriften blir innfridd !

Det innebærer at du må se til at alle aktørene følger sine plikter, i henhold til avtaler og krav fra forskriften. Dette gjøres i praksis ved å avholde noen møter.

Når byggherreansvaret settes bort til andre, skal plikter og fullmakter defineres i en avtale.

Forebyggende tiltak (Kilde: Byggherreforskriftens §9):

Byggherren skal i forbindelse med arbeidet på den enkelte bygge- eller anleggsplassen særlig stille krav om:

- * at det treffes nødvendige tiltak for å sikre at uvedkommende ikke får atkomst til bygge- eller anleggsplassen
- * at det tas hensyn til andre virksomheter på eller i nærheten av bygge- eller anleggsplassen
- * god orden og fullt forsvarlige hygieniske forhold
- * sikker atkomst til arbeidsplassene og sikre ferdselsveier
- * avmerking og tilrettelegging av områder for lagring og oppbevaring av forskjellige materialer, særlig når det dreier seg om farlige materialer eller stoffer
- * vedlikehold, kontroll før igangsettelse og kontroll av anlegg og utstyr, for å kunne rette opp feil som kan påvirke arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø
- * lagring, håndtering og fjerning av avfall og farlige materialer
- * forsvarlige arbeidstidsordninger
- * tilfredsstillende personalrom
- * forsvarlig innkvartering.

Ulike skogsveianlegg varierer enormt i størrelse og grad av risiko. For noen anlegg kan de forebyggende tiltakene være overflødige, mens i andre er flere meget aktuelle og omfanget av kravene vil naturlig variere fra prosjekt til prosjekt.

Byggherre må gjøre vurderinger om hvilke krav som er aktuelle og omfanget av kravet som må stilles.

Koordinering , kommunikasjon og samhandling

Alle som er involvert i prosjektet må til enhver tid vite hva som skjer og hvordan de skal samarbeide.

Dette krever kommunikasjon og samhandling gjennom tilstedeværelse og møter.

Møtefrekvensen må tilpasses omfanget av prosjektet og antall involverte aktører.

Byggherre kan utføre pliktene med koordinering selv, eller sette bort pliktene etter avtale.

Koordineringen og oppfølgingen av prosjektet skal ivareta hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplassen. Formålet er å sikre dialog og samhandling, og å hindre unødvendig konflikter mellom ulike virksomheter og ulike arbeidsoperasjoner.

Prosjektets størrelse, kompleksitet, intensitet, risikoforhold, varighet og antall involverte aktører avgjør omfanget av koordineringen, grad av tilstedeværelse og hyppigheten av møter. Koordineringen løses i praksis ved å ha møter der SHA-planen og gjennomføring drøftes.

Koordinator skal ha nødvendige kunnskaper for å følge de arbeidende i prosjektet og SHA-planen.

Det er et krav om koordinering når det er mer enn én prosjekterende eller flere utførende virksomheter. Det innebærer at en koordinator kan følge opp både prosjekteringsfasen og utførelsesfasen. Hver fase kan også ha en egen koordinator.

SHA - Plan og risikovurdering

SHA står for Sikkerhet, Helse og Arbeidsmiljø.

SHA-plan er din plan for å sikre en trygg arbeidshverdag på din bygge- og anleggsplass. Planen skal være skriftlig, og det er byggherrens ansvar at alle virksomheter er kjent med planen. Det gjelder også om det kommer nye virksomheter til underveis.

Arbeidsgivere skal informere egne ansatte og eventuelle underentreprenører om relevant innhold fra SHA-planen.

I planen skal det fremkomme hva som er **restrisiko**. Restrisiko er risiko som ikke kan prosjekteres bort ved valg av arkitektoniske eller tekniske løsninger.

Restrisiko skal beskrives og rapporteres til byggherren så det kan innarbeides i tilbudsgrunnlaget, og i SHA-planen. I planen skal det beskrives spesifikke tiltak for hvordan restrisiko skal håndteres.

Utøvende virksomheter skal gjøre løpende risikovurderinger av egne arbeidsoppgaver, uavhengig av hva andre har gjort tidligere.

Illustrasjon av Jenny Torke, Skogkurs.

Plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA-plan)

Veinavn:

Kommune:

Byggherre:

Dato:

SKOGKURS

En SHA-plan skal bygges på risikovurderinger, tilpasses det aktuelle bygge- eller anleggsarbeidet og skal inneholde:

Organisasjonskart: Skal beskrive rollefordelingen og entreprisformen

Fremdriftsplan: Skal beskrive når og hvor de ulike arbeidsoperasjoner skal utføres, slik at det fremstår koordinert

Spesifikke tiltak: Skal beskrive tiltak som er nødvendige for å redusere fare for liv og helse.
Se dokument med eksempler på «vanlige risikoforhold ved skogsveibygging».

Rutiner for behandling av endringer og oppdatering av SHA-planen. På neste side er det vist eksempel på slike rutiner.

Du kan starte kartlegging av risikoer allerede i planleggingsfasen.

Planen må være ferdig før byggestart.

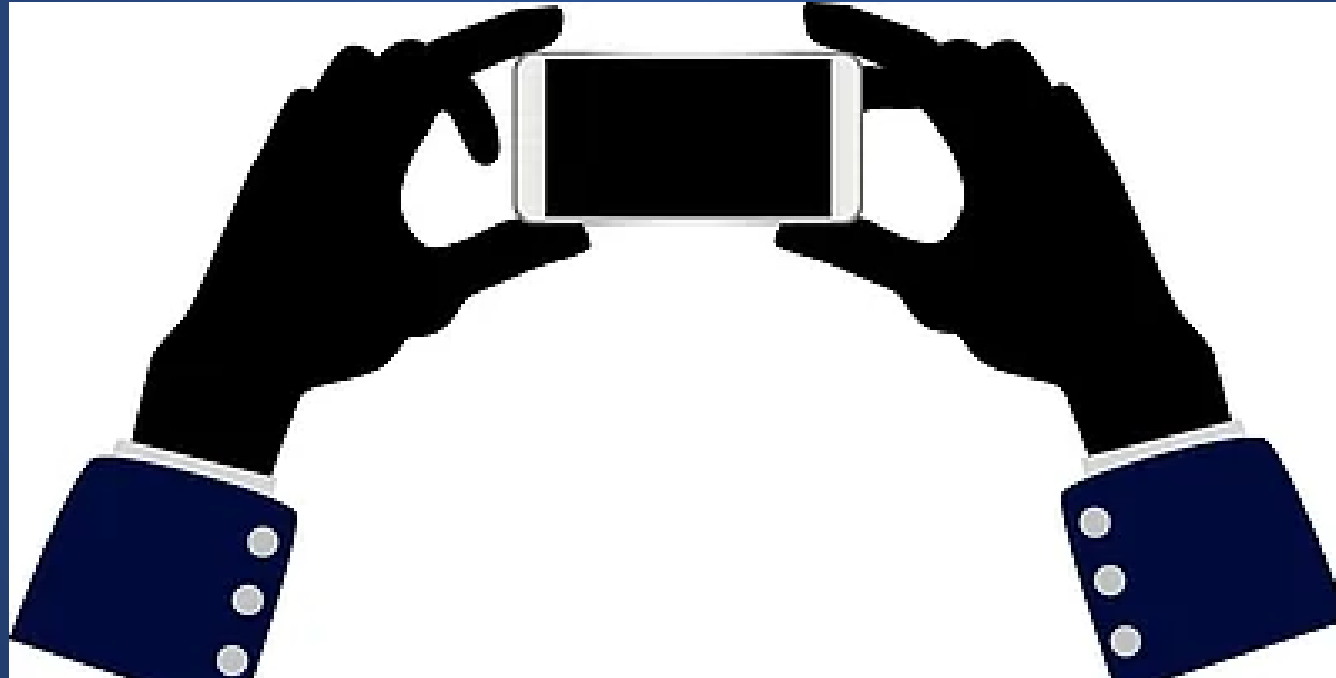
Den nyeste versjon av planen skal være tilgjengelig på bygge- eller anleggsplassen.

Dokumentasjon for fremtidige arbeider :

Den som utøver byggherrerollen skal utarbeide dokumentasjon om de forhold som kan ha betydning for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø for fremtidige arbeider som drift, vedlikehold, endring og riving.

På landbruksveier gjelder dette spesielt på bruer: konstruksjon, utforming og byggeprodukter.

Prosjekterende har et ansvar å dokumentere slike forhold for byggherre i sitt arbeid. Dokumentasjonen skal tilpasses omfanget for byggverket eller anlegget, og skal gis til juridisk eier.

Husk å ta bilder !

Bygging eller ombygging av skogsveier er kanskje den største investeringen en skogeier kan gjøre på sin eiendom. Det er også det tiltaket som er mest terrenginngripende. Det er mye som skal huskes på når en står ovenfor et veiprojekt : søking, planlegging, kontrakter, organisering, oppfølging og økonomi. Mye er omtalt på de andre temasideene under fanen skogsveier, på denne siden konsentrerer vi oss om selve veibyggingsprosessen.

Uansett om du skogeier, forvalter, entreprenør, næringsdrivende eller annet med arbeid innenfor skogbruk og landbruksveier, anbefaler vi på det sterkeste at du tilegner deg et minimum av kunnskaper for å forvalte skogressursene på best mulig måte, samt å kunne ta vare på de investeringene som allerede er gjort.

Skogkurs tilbyr en rekke kurs innen veifaget.

- Veioorganisering
- Veivedlikehold
- Skogsbilveibygging - et kurs for entreprenører
- Landbruksveier - et kurs for offentlig forvaltning
- Veioekonomi
- Softree

<https://skogkurs.no/kunnskapsskogen/skogsveier/>

www.skogsvei.no

Skogsveier

		
Formaliteter	Veinormalene	Veioekonomi
		
Organisering av veilag	Veiplanlegging	Veibygging
		
Drift og vedlikehold	Bruer på landbruksveier	Naturfare

Skogsveibygging – kursbeskrivelse

<https://skogkurs.no/artikkel/skogsveibygging-kursbeskrivelse/>

Dette er et kurs som gir deg en meget god forståelse i hva som kreves, hvilke hensyn som må tas og hvordan en vei blir til.

Normaler for skogsbilveier

<https://skogkurs.no/kunnskapsskogen/skogsveier/veinormalene/>

Veioekonomi

<https://skogkurs.no/kunnskapsskogen/skogsveier/veioekonomi-redigert-utgave/>

Organisering av veilag

<https://skogkurs.no/kunnskapsskogen/skogsveier/organisering-av-veilag-revidert/>

Veiplanlegging

<https://skogkurs.no/kunnskapsskogen/skogsveier/veiplanlegging-2/>

Veibyging

<https://skogkurs.no/kunnskapsskogen/skogsveier/veibyging-ny-revidert/>

Drift og vedlikehold

<https://skogkurs.no/kunnskapsskogen/skogsveier/drift-og-vedlikehold/>

<https://skogkurs.no/kunnskapsskogen/skogsveier/>

www.skogsvei.no